

Editör'den

Doç. Dr. Nilgün TURAL CHEVIRON

İleti-ş-im'in 2008 yaz sayısının ilk iki yazısının konusu halkla ilişkiler. Doç Dr Aydemir Okay'ın imzasını taşıyan "Public Relations Activities of Public Institutions Which Shape the Public Sphere in Turkey" başlıklı yazı, halkla ilişkiler alanını konu alan çalışmaların eksik bir yanının olduğuna işaret ediyor. Bir kurumun kamu(su) ile ilişki kurması anlamında halkla ilişkiler etkinliğini kamusal alanla ilişkilendiren yazar, bu ilişkinin bariz ve aşikar olmasına rağmen yeterince araştırma konusu olmamış olmasının tuhaflığına dikkati çekiyor. Bunun yanı sıra aynı yazıda, halkla ilişkilerin öncülüğünü yapmış kamu sektörünün neden halkla ilişkiler alanında yetersiz kaldığı da sorgulanıyor. Bu soruları yanıtlamanın yolu olarak Okay yazısında on sekiz kamu kuruluşunun halkla ilişkiler ve kamusal alan anlayışlarını incelemektedir.

Yrd. Doç. Dr. Şahinde Yavuz "Türk Halkla İlişkiler Tarihinden Gizli Kalmış Bir Sayfa: Ziraat Bankası Beşikdüzü Şubesi ve Sıla Dergisi" başlıklı yazısında, Okay'ın 1960'lı yıllarda başladığını işaret ettiği kamu kurumlarında başlayan halkla ilişkiler etkinliğinin yakın tarihsel geçmişinin izini 1970'li yıllarda sürüyor. Şahinde Yavuz Trabzon'un Beşikdüzü ilçesindeki Ziraat Bankası şubesinin halkla ilişkiler ve iletişim etkinliklerini inceliyor. Küçük tarih anlatısı diye niteleyebileceğimiz bu çalışmada Yavuz, söz konusu bankanın 1970'li yıllarda halkla ilişkiler ve iletişim etkinliklerini gerçekleştiren Hikmet Aksoy'u ve arşivini "tarih"e tanık olmaya çağırıyor. Bu tanıklık, Türkiye'de küçük ölçekli kurumların yüzyılımızın vazgeçilmez etkinliğini iletişim toplumu anlatılarından önce nasıl uyguladığını aydınlatmayı amaçlamaktadır.

Bu iki halkla ilişkiler ile kamusal/kamusal alan arasındaki ilişkinin sorgulanmasına odaklanan yazıyı, iletişim sektörünü ekonomi politik açıdan sorgulayan iki yazı izlemektedir. Doç. Dr. Gülseren Şendur Atabek, "Globalleşme ve Görüntü Pazarı: Dijital Görüntü Bankaları" başlıklı yazısında dijital fotoğraf teknolojisinde yaşanan hızlı değişim ve dönüşüm sürecinin görüntü piyasası üstündeki etkilerini ele almaktadır. Küresel ve yerel ölçekli işletmelerin görüntü piyasasında nasıl konumlandıklarını incelemek için iki somut örnekten (Getty Image ve Görsel Pazar 7/24) yola çıkılan yazıda, iki kuruluşun üreticilerle ve tüketicilerle olan ilişkilerinin yanı sıra, web siteleri de incelenmiştir. Genel olarak piyasanın özel olarak da iletişim piyasasının post-fordist üretim koşullarına boyun eğişinin ya da bu koşullara dünyayı boyun eğdirişinin öyküsünü yeniden okuduğumuz bu yazıda, tekelleşmenin ve tekbiçimleşmenin görüntü piyasasındaki somut görüntüsü resmedilmektedir.

Dr. Serhat Kaymas, "Devlet ve Sermaye Sarmalında Türkiye Medyası: Ekonomik Krizler, Medya ve Demokrasi" başlıklı yazısında Şendur Atabek'in dikkatimize sunduğu iletişim piyasasının sorunlarına ekonomik ve politik bir bakış açısı ile eğilmektedir. Kaymas'a göre neo-liberal ekonomi politikaları Türk iletişim piyasasında otoriter bir medya sisteminin yerleşmesi olarak çözümlenebilir. Kaymas sorgulamasını üç olguya dayalı olarak geliştirmektedir: Tekelleşme; medya ve siyasi iktidar arasındaki ilişki; siyasi iktidar/devlet, medya ve sermaye grupları arasındaki ilişki. Yazarın temel iddiası, sermayenin en az siyasi iktidar kadar iletişim özgürlüğünü engelleyebileceği yönünde. İçinde bulunduğumuz tarihsel uğrakta siyasi iktidar/devlet ve sermaye iletişim özgürlüğünü birlikte kısıtlamakta ne kadar iyi işbirliği yapabilir sorusu da böylece akla geliyor. Acaba siyasi kerte ile ekonomik kerte birbirlerinden bağımsız kerteler midir? Tüm İstanbul basını (Doğan Grubu başta olmak üzere) Türkiye'de her şeyden önce devlet mi sorusuna olumlu yanıt verecek şekilde tek sesli yayın yapmaya başlamamış mıdır?

Genel olarak iletişim sektörünün ekonomik ve politik eleştirisine odaklı bu yazıları birbiriyle bağlantılı üç yazı izlemektedir. Yazılardan ilki film denetleme sistemlerini; ikincisi üç popüler filmi sinema ve müzik arasındaki bağlantıları kurarak incelerken, sonuncusu ABD'de üç farklı dönemde çekilmiş felaket filmlerini konu almaktadır. Yrd. Doç. Dr. Defne Özönur Çöloğlu'nun "Avrupa Birliği Uyum Çalışmaları Çerçevesinde Film Denetleme Sisteminde Yapılan Değişikliklere Genel Bir Bakış" başlıklı yazı, piyasanın ekonomik baskınlığına rağmen film denetim sisteminde hala devlet denetiminin güçlü olduğunu tartışmaktadır. Yrd. Doç. Dr. Senem Duruel Erkılıç, "Toplumsal Beğenideki Değişimlerin Temsili Olarak Sinema ve Müzik: *Ah Güzel İstanbul, Muhsin Bey ve Neredesin Firuze*" başlıklı yazısında, bu üç film ile toplumsal beğeni arasındaki bağlantıyı kurmaktadır. Yazar, toplumsal beğenilerin tektipleşmesinin söz konusu olmadığını film çözümlenmeleriyle göstermeye çalışmaktadır. Toplumsal farklılaşmayı ise 1960-2000 yılları arasındaki müzik ile sinema arasındaki karşılaşma aracılığıyla serimlemektedir.

"The Disaster Movie and its Implications for Genre Theory" başlıklı yazısında Yrd. Doç. Dr. Sibel Çelik Norman, popüler kültür ürünlerine dair sorgulamayı ulusal bağlamdan çıkarıp Amerika Birleşik Devletleri'ne taşımaktadır. Türk toplumsal beğenilerinin tekdüze ve türdeş olmadığını savlayan Çöloğlu'nun yazısının ardından, sinema filmlerinin kimi toplumsal huzursuzluk dönemlerinde birliktelik duygusunu pekiştirme işlevini üstlendiğini ABD'de üç farklı dönemde (1953-1959; 1972-1979; 1993-1996) çekilmiş felaket fimlerinin çözümlemesiyle birlikte yeniden düşünmeye başlıyoruz. Benzer bir şekilde Yrd. Doç. Dr. Banu Dağtaş, "Türkiye'de Yaygın Televizyonlarda Tektipleşme ve Diziler: Tektipleşmiş Bir Zenginlik Göstergesi Olan Lüks Villaların Düşündürdükleri" başlıklı yazısında 1990'lı yıllardan itibaren sayıları artan televizyon dizilerinde sınıfsız bir Türkiye temsilinin hangi saiklerle çizildiğini tartışmaktadır. Toplumsal farklılaşmanın simgesi olarak işlev gören lüks villaların, temsil düzeyinde bu işlevini yitirdikleri saptanmaktadır. Temsil sorununu Doç. Dr. Güliz Uluç ile Ar. Gör. Mehmet Yılmaz, "Belleğin Labirentinde Geçmiş Üzerine Bir Deneme: Neden Hatırlamak?" başlığını taşıyan yazılarında sürdürmektedirler. Toplumsal belleğin inşasında yaygın olarak tüketilen iletişim aracı televizyonun rolünün ele alındığı bu yazıda, geçmişin yeniden inşasının gelecek tahayyülü açısından üstlendiği işlevler tartışılmaktadır.

İleti-ş-im'in bu sayısında iki İngilizce yazının yer almasının üç dilde yayın yapma amacıyla yola çıkmış olan dergimizin sözünü tutmaya başladığının bir işareti olarak okunabileceğini düşünüyoruz. Bu simgesel gelişimi Yrd. Doç. Dr. Nazlı Aytuna'nın "Hyperlinking: External hyperlink Utilization of Turkish Political Parties Websites" başlıklı İngiltere'de sunduğu bildirisi de desteklemektedir. Aytuna yazısında son genel seçim ortamında siyasi partilerin web sitelerinin dış link bağlantılarının siyasi davranış üstündeki etkisini tartışmaktadır. Aynı şekilde Medya ve İletişim Çalışmaları yüksek lisans öğrencisi Tirşe Erbaysal'ın da bizi kırmayarak Fransızca kaleme aldığı Gilles Lipovetsky ile Jean Serroy'un 2007 yılında çıkmış kitabı *L'Ecran global*'in eleştirisi dergimizin bu eğiliminin ileride güçlenerek devam edeceğini göstermektedir. Eleştiride sinema ekranının küçülerek tüm toplumsal yaşamı nasıl kuşattığını okuyoruz.

Son söz olarak *İleti-ş-im* dergisine gösterdikleri ilgiden ve yaptıkları katkıdan dolayı dergiye yazı gönderen tüm yazarlara; bu yazıları okuyup değerlendiren alanımızın değerli hocalarına ve editör yardımcılarını Tolga Çevikel, Gülsenem Gün ve Ece Vitrinel'e en içten teşekkürlerimi sunuyorum. Hep söylenmiş olsa da hep söylenmiş olmaktan dolayı asla eskimeyecek bir deyişle "onlar olmasaydı *İleti-ş-im* de olmazdı". Özellikle de Canan Tekdemir bize teknik bilgi ve desteğini sunmamış olsaydı...

İyi okumalar dileğiyle...